

Papa Francesc: "Ser vell és tan important i bonic com ser jove"

Dij, 24/02/2022 per Papa Francesc

[Les homilies del papa Francesc](#)

Audiència General 23 de febrer 2022

Estimats germans i germanes, bon dia!

Hem acabat les catequesis sobre Sant Josep. Avui comencem un camí de catequesis que busquen inspiració en la Paraula de Déu *sobre el sentit i el valor de la vellesa*. Reflexionem sobre la vellesa. Des de fa unes dècades, aquesta edat de la vida parla d'un autèntic "nou poble" que són els ancians. Mai hem estat tan nombrosos en la història de la humanitat. El risc de ser marginats és encara més freqüent: mai tan nombrosos com ara, mai com ara el risc de ser marginats. Els ancians es veuen sovint com "una càrrega". En la dramàtica primera fase de la pandèmia han estat ells qui han pagat el preu més alt. Ja eren la part més feble i descuidada: no els vam mirar prou mentre eren vius, ni tan sols els hem vist morir. He trobat també aquesta Carta pels drets dels ancians i els deures de la comunitat: això ho han editat els governs, no ha estat editat per l'Església, és una cosa laica: és bona, és interessant, per conèixer que els ancians tenen drets. Estarà bé de llegir-la.

Junt amb les migracions, la vellesa és una de les qüestions més urgents que la família humana està cridada a afrontar en aquests moments. No es tracta només d'un canvi quantitatiu; està en joc *la unitat de les edats de la vida*: és a dir, el referent real per a la comprensió i l'apreciació de la vida humana en la seva totalitat. Ens preguntem: hi ha amistat, hi ha aliança entre les diverses edats de la vida o prevalen la separació i la marginació?

Tots vivim en un present on conviuen infants, joves, adults i gent gran. Però ha canviat la proporció: la longevitat s'ha convertit en massa i, en moltes regions del

món, la infantesa està distribuïda en petites dosis. També hem parlat de l'hivern demogràfic. Un desequilibri que té tantes conseqüències. La cultura dominant té com a model únic el jove-adult, és a dir un individu fet a si mateix i que es manté sempre jove. Però és cert que la joventut conté tot el sentit ple de la vida, mentre que la vellesa en representa senzillament la buidor i la pèrdua? És cert? Només la joventut té el sentit ple de la vida, i la vellesa és la buidor de la vida, la pèrdua de la vida? L'exaltació de la joventut com a única edat digna d'encarnar l'ideal humà, unida al menyspreu de la vellesa vista com a fragilitat, com a degradació o discapacitat, ha estat la icona dominant dels totalitarismes del segle XX. Hem oblidat això?

L'allargament de la vida té un impacte estructural sobre la història dels individus, de les famílies i de les societats. Però ens hem de preguntar: la seva qualitat espiritual i el seu sentit comunitari són objecte de pensament i d'amor coherents amb aquest fet? Potser les persones grans han de demanar perdó per la seva obstinació per sobreviure a costa dels altres? O poden ser honrats pels regals que porten al sentit de la vida de tots? De fet, en la representació del sentit de la vida – i precisament en les cultures anomenades “desenvolupades” – la vellesa té poc impacte. Per què? Perquè és considerada com una edat que no té continguts especials per oferir, ni significats propis per viure. A més, hi ha una manca d'estímul de les persones per buscar-los, i falta l'educació de la comunitat per a reconèixer-los. En definitiva, per una edat que ara és una part decisiva de l'espai comunitari i que abasta un terç de tota la vida, hi ha – a vegades – plans d'assistència, però no projectes d'existència. Plans d'assistència, sí; però no projectes per fer-los viure en plenitud. I això és una buidor de pensament, d'imaginació, de creativitat. Sota aquest pensament, el que fa la buidor és que l'ancià, l'anciana són material de rebuig: en aquesta cultura de la marginació, la gent gran entra com a material de rebuig.

La joventut és bella, però l'eterna joventut és una al·lucinació molt perillosa. Ser vell és tan important – i bonic – és tan important com ser jove. Recordem-ho. L'aliança entre les generacions, que retorna totes les edats de la vida a l'humà, és el nostre do perdut i l'hem de recuperar. Ha de ser retrobat, en aquesta cultura de l'ús i en aquesta cultura de la productivitat

La Paraula de Déu té molt a dir sobre aquest pacte. Fa poc hem escoltat la profecia de Joel: «Els vostres ancians tindran somnis, els vostres joves tindran visions» (3,1). Es pot interpretar així: quan els ancians resisteixen a l'Esperit, enterrant els seus somnis en el passat, els joves ja no poden veure les coses que cal fer per obrir el futur. Quan en canvi els vells comuniquen els seus somnis, els nens veuen el que han de fer. Els nens que no pregunten els somnis dels vells, apuntant amb el cap baix a visions que no van més enllà dels seus nassos, els costarà portar el seu present i suportar el seu futur. Si els avis es tanquen en els seus records, els joves es tancaran encara més sobre el seu *smartphone*. La pantalla pot quedar encesa, però la vida s'apaga prematurament. La repercussió més greu de la pandèmia no està potser en la pèrdua dels més joves? Els vells tenen recursos de la vida ja viscuda als quals poden recórrer sempre. Miraran com els joves perden la visió o els acompanyaran donant escalf als seus somnis? Davant dels somnis dels vells, què faran els joves?

La saviesa del llarg viatge que acompanya la vellesa a la seva partida s'ha de viure com un oferiment de sentit de la vida, no consumida com la inèrcia de la seva supervivència. La vellesa, si no es retorna a la dignitat d'una vida humanament

digna, està destinada a tancar-se en un abatiment que pren l'amor a tots. Aquest repte d'humanitat i de civilització requereix el nostre compromís i l'ajut de Déu. Demanem-ho a l'Esperit Sant. Amb aquestes catequesis sobre la vellesa, m'agradaria animar tothom a invertir pensaments i afectes sobre els dons que porta amb ella i altres edats de la vida. La vellesa és un do per a totes les edats de la vida. És un do de maduresa, de saviesa. La Paraula de Déu ens ajudarà a discernir el significat i el valor de la vellesa; que l'Esperit Sant ens concedeixi també a nosaltres els somnis i les visions que necessitem. I voldria remarcar, com hem escoltat en la profecia de Joel, a l'inici, que l'important és no només que la gent gran ocupi el lloc de saviesa que té, d'història viscuda en la societat, però també que hi hagi un diàleg, que parli amb els joves. Els joves han de parlar amb la gent gran, i els ancians amb els joves. I aquest pont serà la transmissió de la saviesa en la humanitat. Espero que aquestes reflexions ens siguin útils a tots, per tirar endavant aquesta realitat que deia el profeta Joel, que en el diàleg entre els joves i els vells, que els grans puguin donar els somnis i que els joves els puguin rebre i tirar-los endavant. No oblidem que en la cultura ja sigui familiar ja sigui social els ancians són com les arrels de l'arbre: hi tenen tota la història, i els joves són com les flors i els fruits. Si no ve el suc, si no ve aquest "degoteig" - diguem-ho així - de les arrels, no podran florir mai. No oblidem aquell poeta que he anomenat tantes vegades: "Tot el que té l'arbre de florit prové del que té enterrat (Francisco Luis Bernárdez). Tot el que és bonic en una societat té relació amb les arrels de la gent gran. Per això, en aquestes catequesis, m'agradaria que es destaqués la figura de la gent gran, que s'entengui bé que la gent gran no és un material de rebuig: és una benedicció per a una societat.

Traducció: Josep M. Torrents